

Klein verlet

Bij huwelijk, begrafenis, plechtige communie...

IVO VERREYDT

Ter gelegenheid van bepaalde familiale gebeurtenissen, staatsburgerlijke verplichtingen, burgerlijke opdrachten of bepaalde verschijningen voor het gerecht mag een werknemer met behoud van loon afwezig blijven van het werk. Dit recht op betaalde afwezigheid noemt men "kort verzuim" of ook wel eens "klein verlet".

Behalve in het geval van het vaderschapsverlof en het adoptieverlof bepaalt de arbeidsovereenkomstenwet zelf niet hoeveel dagen de werknemer voor welke gebeurtenis afwezig mag blijven. Deze opsomming is gebeurd in het KB van 28 augustus 1963. In dit dossier gaan we nader in op deze gebeurtenissen en de discussies die hierover soms gevoerd worden. We gaan het hierbij niet hebben over het vaderschapsverlof en het adoptieverlof. Deze beide verloven zijn reeds uitgebreid aan bod gekomen in het dossier "Werken en gezinsuitbreiding" in Ons Recht van oktober 2004.

Behoud van loon

Om gerechtigd te zijn op het loon, is vereist dat de werknemer de werkgever vooraf of anders zo spoedig mogelijk verwittigt en dat hij het verlof gebruikt waarvoor het werd toegestaan. Bovendien heeft de werknemer enkel recht op loon indien hij ten gevolge van die schorsing loonverlies lijdt. Wanneer de werknemer door zijn afwezigheid geen loonverlies lijdt, is de werkgever niet gehouden om hem te vergoeden.

Voor de afwezigheden wegens kort verzuim heeft de werknemer recht op zijn "normaal loon". Voor de arbeiders wordt er dan verwezen naar de feestdagenwet voor de berekening van dit normale loon. Voor de bedienden is er geen verwijzing naar die wet. De meeste auteurs nemen aan dat de bediende dan recht heeft op hetzelfde loon dat hij zou gekregen hebben als hij geen kort verzuim zou genomen hebben (inbegrepen alle premies en eventueel overloon). Voor bedienden die een variabele wedde hebben (bijvoorbeeld commissieloon), moet men dan een gemiddeld dagloon berekenen op basis van de twaalf maanden voor de gebeurtenis.

De verplichting tot betaling van het loon bij kort verzuim kan voor werklieden door een

Fonds voor Bestaanszekerheid overgenomen worden, indien dit bij algemeen verbindend verklaarde CAO vastgelegd wordt.

In de bijlage 1 geven we een overzicht van de gebeurtenissen die in het KB van 28 augustus 1963 opgesomd worden. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat nogal wat paritaire comités bijkomende of afwijkende rechten hebben toegekend voor bepaalde gebeurtenissen. In bijlage 2 geven we een overzicht van de belangrijkste afwijkingen in de paritaire comités die door de LBC-NVK opgevolgd worden.

Gelijkstellingen

Voor de toepassing van de gebeurtenissen die recht geven op kort verzuim is een aangenomen kind of een erkend natuurlijk kind gelijkgesteld met een wettig kind. De schoonbroer, schoonzuster, grootvader en grootmoeder van de echtgeno(o)t(e) van de werknemer zijn verder gelijkgesteld met de schoonbroer, schoonzuster, grootvader en grootmoeder van de werknemer. Een halfbroer of halfzuster wordt gelijkgesteld met een broer of zuster. De partner met wie men wettelijk samenleeft in de zin van de artikelen 1475 e.v. BW wordt met de echtgeno(o)t(e) gelijkgesteld.

Deeltijdse werknemers

Voor een deeltijdse werknemer bestaan er precies dezelfde rechten als voor een voltijdse werknemer, indien de dagen waarop het kort verzuim genomen moet worden samenvallen met dagen waarop hij normaal gezien zou

werken. Als de gebeurtenis die recht geeft op één dag kort verzuim echter plaatsvindt op een dag waarop de werknemer geen prestaties moet verrichten, heeft hij geen recht op kort verzuim. Indien de dagen klein verlet vrij gekozen mogen worden binnen een bepaalde periode, staat het de deeltijdse werknemer overigens vrij om deze dagen te kiezen precies op die dagen waarop hij normaal zou gewerkt hebben. Er moet dan geen proportionele vermindering van zijn rechten in functie van zijn arbeidsduur gebeuren.

Cumulatie van gebeurtenissen

Gebeurtenissen kunnen gecumuleerd worden. Bijvoorbeeld: bij huwelijk van de werknemer en overlijden van zijn grootmoeder mag hij de twee dagen voor het huwelijk laten aansluiten bij de dag voor de begrafenis.

Algemeen wordt aangenomen dat bij geboorte van een meerling slechts één keer gebruik kan gemaakt worden van het kort verzuim. Hetzelfde geldt bij de plechtige communie van verschillende kinderen van de werknemer op dezelfde dag. Wanneer een tweeling wordt geboren en één van de twee pasgeborenen overlijdt, is er wel een cumul mogelijk van de regeling voor geboorte en die voor overlijden.

Als de arbeidsovereenkomst als gevolg van een andere reden (bijvoorbeeld ziekte of jaarlijkse vakantie) reeds geschorst is, kan er geen kort verzuim meer toegekend worden. Enkel als de werknemer een keuzemogelijkheid heeft om de dagen kort verzuim binnen een bepaalde

periode te nemen, zou hij deze dagen kunnen nemen op dagen waarop hij normaal terug zou beginnen werken.

Huwelijk

Bij huwelijk wordt geen onderscheid gemaakt tussen het kerkelijk (van welke godsdienst dan ook) of het burgerlijk huwelijk. De werknemer kan, indien deze plechtigheden op verschillende dagen plaatsvinden, kiezen voor welke gelegenheid hij gebruik wil maken van het kort verzuim, maar hij kan niet voor allebei de dagen kiezen. Als beide gebeurtenissen binnen een periode van twee weken plaatsvinden, hoeft dit echter geen probleem te zijn. Bij een huwelijk is enkel recht op kort verzuim voor de opgesomde familieleden en de daarmee gelijkgestelde personen. Iemand die geen familiebanden met bruid en bruidegom heeft maar op de plechtigheid als getuige optreedt, zal hiervoor geen kort verzuim kunnen krijgen.

Sinds 1 januari 2000 is de wettelijke samenwoningst zoals voorzien in artikel 1475 BW voor het kort verzuim gelijkgesteld met het huwelijk. Dit betekent echter niet dat er recht is op kort verzuim voor de dag waarop die schriftelijke verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand afgelegd wordt. Deze gelijkstelling heeft enkel betrekking op het invoeren van kort verzuim voor gebeurtenissen die te maken hebben met de familie van de wettelijke partner van de werknemer. Wettelijke samenwoningst is overigens niet hetzelfde als een samenlevingscontract tussen twee personen.

Aan de aanverwantschap die ontstaat door een huwelijk komt een einde door echtscheiding, maar niet na het overlijden van de partner. Een weduwnaar die hertrouwt, kan dus twee paar schoonouders hebben die bijvoorbeeld bij overlijden recht geven op kort verzuim. Dit is niet het geval voor een uit de echt gescheiden werknemer die hertrouwt met een nieuwe partner.

Dag van de begrafenis

Een crematie is gelijk te stellen met "begrafenis". Volgens het woordenboek Van Dale is een "begrafenis" in de eerste betekenis "de begraving van een lijk, bij uitbreiding ook in toepassing op andere lijkbehandelingen". De dag van de crematie moet dus gelijkgesteld worden met de dag van de begrafenis.

Het recht op klein verlet eindigt bij een overlijden steeds met de dag van de begrafenis. Dit leidt bij islamitische begrafenissen soms tot spijtige discussies. Vaak vindt de teraardebestelling al plaats binnen de 24 uur na het overlijden. Bij overlijden van een zeer nabij familielid is er dan geen enkele mogelijkheid meer om drie dagen te nemen. Het lijkt ons dan ook beter dat de wetgever het initiatief neemt om het klein verlet naar aanleiding van het overlijden van een nabij familielid als "rouwverlof" te omschrijven, en toe te laten dat er ook in de week na de begrafenis nog klein verlet genomen mag worden.

BIJLAGE 1. Overzicht van de gebeurtenissen waarvoor er een recht op kort verzuim bestaat

REDEN VAN DE AFWEZIGHEID	DUUR VAN DE AFWEZIGHEID
1. Huwelijk van de werknemer	Twee dagen, door de werknemer te kiezen tijdens de week waarin de gebeurtenis plaats heeft of tijdens de daarop volgende week.
2. Huwelijk van een kind van de werknemer of van zijn echtgeno(o)t(e), van een broer, zuster, schoonbroer, schoonzuster, van de vader, moeder, schoonvader, stiefmoeder, van een kleinkind van de werknemer.	De dag van het huwelijk.
3. Priesterwijding of intrede in het klooster van een kind van de werknemer of van zijn echtgeno(o)t(e), van een broer, zuster, schoonbroer of schoonzuster van de werknemer.	De dag van de plechtigheid.
4. Overlijden van de echtgenoot of echtgenote, van een kind van de werknemer of van zijn echtgeno(o)t(e), van de vader, moeder, schoonvader, stiefvader, schoonmoeder, stiefmoeder van de werknemer.	Drie dagen, door de werknemer te kiezen tijdens de periode die begint met de dag van het overlijden en eindigt met de dag van de begrafenis.
5. Overlijden van een broer, zuster, schoonzuster, schoonbroer, grootvader, grootmoeder, overgrootouder, kleinkind, achterkleinkind, schoonzoon of schoondochter die bij de werknemer inwoont.	Twee dagen, door de werknemer te kiezen tijdens de periode die begint met de dag van het overlijden en eindigt met de dag van de begrafenis.
6. Overlijden van een broer, zuster, schoonzuster, schoonbroer, grootvader, grootmoeder, overgrootouder, kleinkind, achterkleinkind, schoonzoon of schoondochter die niet bij de werknemer inwoont.	De dag van de begrafenis.
7. Plechtige communie van een kind van de werknemer of van zijn echtgeno(o)t(e).	De dag van de plechtigheid. Wanneer deze samenvalt met een zondag, feestdag of gewone inactiviteitsdag: de gewone activiteitsdag die onmiddellijk aan de gebeurtenis voorafgaat of erop volgt.
8. Deelneming van een kind van de werknemer of van zijn echtgeno(o)t(e) aan het feest van de "vrijzinnige jeugd" daar waar dit feest plaatsheeft.	De dag van het feest. Wanneer dit samenvalt met een zondag, feestdag of gewone inactiviteitsdag: de gewone activiteitsdag die onmiddellijk aan de gebeurtenis voorafgaat of erop volgt.
9. Verblijf van de dienstplichtige werknemer in een recruiters- en selectiecentrum of in een militair hospitaal ten gevolge van zijn verblijf in een recruiters- of selectiecentrum.	De nodige tijd, met een maximum van drie dagen.
10. Verblijf van de werknemer-gewetensbezwaarde op de administratieve gezondheidsdienst of in één van de verplegingsinrichtingen, die overeenkomstig de wetgeving over het statuut van de gewetensbezwaarden door de Koning zijn aangewezen.	De nodige tijd, met een maximum van drie dagen.
11. Bijwonen van een bijeenkomst van een familieraad, bijeengeroepen door de vrederechter.	De nodige tijd, met een maximum van één dag.
12. Deelneming aan een jury, oproeping als getuige vóór de rechtbank of persoonlijke verschijning op aanmaning van de arbeidsrechtbank.	De nodige tijd, met een maximum van 5 dagen.
13. Uitoefening van het ambt van bijzitter in een hoofdstembureau of enig stembureau bij de parlements-, provincieraads- en gemeenteraadsverkiezingen.	De nodige tijd.
14. Uitoefening van het ambt van bijzitter in één van de hoofdbureaus bij de verkiezing van het Europese Parlement.	De nodige tijd, met een maximum van 5 dagen.
15. Uitoefening van het ambt van bijzitter in een hoofdbureau voor stemopneming bij de parlements-, provincieraads-, en gemeenteraadsverkiezingen.	De nodige tijd, met een maximum van 5 dagen.

Plechtige communie en feest van de vrijzinnige jeugd

Het is de plechtige communie die recht geeft op het kort verzuim, en niet het heilig vormsel indien dit op een andere dag zou plaatsvinden als de plechtige communie (dit komt tegenwoordig nog maar zelden voor). Ook

een eerste communie geeft geen recht op kort verzuim. Gelijkaardige feesten uit andere godsdiensten (zoals het *bar mitswa* feest waarbij een dertienjarige joodse jongen zijn kerkelijke meerderjarigheid viert) geven ook geen recht op kort verzuim. Enkel het feest van de "vrijzinnige jeugd" geeft recht op kort verzuim. Dit is de

tegenhanger van de plechtige communie voor kinderen die de leeftijd van 12 jaar bereikt hebben en de cursus niet-confessionele zedenleer volgden. Ook hier bestaat er een tegenhanger van de eerste communie, het zogenaamde "lentefeest". Net als de eerste communie geeft dit feest geen recht op kort verzuim.

BIJLAGE 2. Afwijkingen in de sectoren (paritaire comité door LBC-NVK opgevolgd)

PARITAIR COMITÉ	GEBEURTENIS	AFWIJKING
202.00 - Kleinhandel in voedingswaren	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
207.00 - Scheikundige nijverheid	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
	Plechtige communie / feest vrijzinnige jeugd	1 bijsluitende dag
209.00 - Metaalfabrikaten nijverheid	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
	Overlijden voogdijpleegkind	Dag van de begrafenis
210.00 - Ijzernijverheid	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
211.00 - Petroleumnijverheid en -handel	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
214.00 - Textiel en breiwerk	Afsluiten verklaring van wettelijke samenwoning (Art. 1475 B.W.)	Dag van afsluiten
	Bepaalde gebeurtenissen op een inactiviteitsdag	De werkdag voor of na de inactiviteitsdag
216.00 - Notarisbedienden	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
	Bepaalde gebeurtenissen op een inactiviteitsdag	De werkdag voor of na de inactiviteitsdag
218.00 - ANPCB	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
220.00 - Voedingsnijverheid	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
221.00 - Papiernijverheid	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
222.00 - Papier- en kartonbewerking	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
224.00 - Non-ferro metalen	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
	Overlijden voogdijpleegkind	Dag van de begrafenis
226.00 - Internationale handel en co	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
	Overlijden kind, echtgeno(o)t(e) of ouders	Geen beperking in keuze qua periode
303.02 - Verdeling van films	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
	Verhuizing van de werknemer	1 dag
306.00 - Verzekeringswezen	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
307.00 - Makelarij	Verhuizing van de werknemer	1 dag
308.00 - Spaarbanken en co	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
	Bevalling of miskraam van de echtgenote van de werknemer	1 bijsluitende dag
	Bevalling of miskraam van de dochter van de werknemer	1 dag
	Plechtige communie of feest vrijzinnige jeugd	1 bijsluitende dag
310.00 - Banken	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
311.00 - Grote kleinhandelszaken	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
312.00 - Warenhuizen	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
313.00 - Apotheken en tarificatiediensten	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
319.01 - Opvoedingsinstellingen	Gelijkstelling met echtgeno(o)t(e) van de partner die met de werknemer samenleeft	1 bijsluitende dag
320.00 - Begrafenisondernemingen	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
321.00 - Farmaceutische groothandel	Huwelijk werknemer	1 bijsluitende dag
325.00 - OKI's	Tijdens de adoptieprocedure	2 dagen

Verschijning voor de arbeidsrechtbank

Persoonlijke verschijning voor de arbeidsrechtbank dient restrictief geïnterpreteerd te worden. Persoonlijke verschijningen voor andere rechtbanken dan de arbeidsrechtbank, of een vrijwillige persoonlijke verschijning voor de arbeidsrechtbank geven geen recht op kort verzuim: in dit geval kan er door de werknemer wel gebruik worden gemaakt van het (onbetaald) verlof om dwingende redenen.

Oproep als getuige voor een rechtbank

Wie als getuige voor een rechtbank opgeroepen wordt, heeft recht op kort verzuim. Het is hierbij niet belangrijk welke rechtbank het is, met andere woorden, ook voor oproepen voor buitenlandse rechtbanken bestaat er recht op kort verzuim. Vooral bij deze laatste oproepingen is het wel van belang te weten dat het recht op kort verzuim hiervoor maximaal vijf dagen bedraagt.

Zetelen in een jury

Wie deel moet uitmaken van een assisenjury, krijgt hiervoor kort verzuim. De eerste vijf dagen van afwezigheid moet de werkgever het loon blijven betalen. Als het proces langer duurt, zal de werknemer nog gewettigd afwezig zijn op het werk, maar moet de werkgever het loon niet langer doorbetalen. Als de werkgever vanaf de zesde afwezigheidsdag het loon toch verder zou betalen, heeft hij recht op terugbetaling van het door hem betaalde loon door de griffie bij het Hof van Assisen. De werkgever krijgt per dag het "normale dagloon" plus de werkgeversbijdrage hierop terugbetaald. Met normale dagloon bedoelt men hier acht uurlonen of één twintigste van het brutomaandloon.

Juryleden bij een assisenproces krijgen ook een dagvergoeding (35,16 euro per dag vanaf 1 januari 2004) en een verplaatsingsvergoeding van 0,3604 per kilometer (vanaf 1 janu-

ari 2004). Deze vergoeding kan gecumuleerd worden met het loon dat de werknemer van zijn werkgever ontvangt.

Nachtarbeid

Werknemers die 's nachts werken, hebben ook recht op kort verzuim. Het probleem voor hen is te bepalen welke arbeidsdag nu als dag voor het kort verzuim geldt, zeker bij die gebeurtenissen waarbij er slechts recht is op één dag kort verzuim. De wettelijke regeling geeft geen directe oplossing. In de rechtsleer vinden we dan weer twee strekkingen terug. De eerste strekking beschouwt de kalenderdag waarop de arbeidsdag begonnen is als dag van kort verzuim, de tweede strekking dan weer de dag waarop het grootste aantal werkuren moet gepresteerd worden. De enige mogelijk oplossing is om bij nachtarbeid hierover afspraken te maken in het arbeidsreglement. ■